

Обяснителна бележка, придружаваща предложенията за преразглеждане на инструментите за държавна помощ, приложими в сектора на рибарството и аквакултурите

Целта на настоящата бележка е да се изяснят целите и обхватът на предложенията за преразглеждане на инструментите за държавна помощ, приложими в сектора на рибарството и аквакултурите, които следва да се прилагат от 1 януари 2023 г.:

- ▶ проектът за Насоки за държавна помощ за рибарството и аквакултурите (проектонасоките);
- ▶ проектът на регламент на Комисията за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1388/2014 (проекторегламент за групово освобождаване); както и
- ▶ проектът за Регламент на Комисията за изменение на Регламент (ЕС) № 717/2014 по отношение на срока на неговото прилагане и максималните кумулативни суми на помощта *de minimis* („проект за изменение на регламента *de minimis*“).

Настоящата бележка придружава обществената консултация относно тези инструменти, която ще продължи до 13 март 2022 г.

Гражданите, организациите и публичните органи се приканват да представят своите становища по предложенията на Комисията. Освен консултацията ще бъдат проведени две срещи с държавите членки, за да се съберат техните мнения и по двата гореспоменати регламента.

Консултацията по насоките ще започне въз основа на версията на проекта, изготвена на английски език. След като станат готови, преводите на всички езици на ЕС ще бъдат постепенно добавени на уебсайта. Консултацията по проекта за регламент за групово освобождаване и измененията на проекта за изменение на регламент *de minimis* е достъпна на всички езици на ЕС¹.

Заинтересованите страни се приканват да уточнят за кой от трите инструмента се отнасят техните коментари.

Заинтересованите страни се приканват да предоставят своите мнения в електронен формат и следва ясно да посочат дали техният отговор е поверителен. В последния случай следва да се предостави и неповерителен вариант на отговора, който може да бъде публикуван на уебсайта на ГД „Конкуренция“.

1. Контекст

Публичното финансиране може да улесни икономическото развитие на различните сектори в икономиката. Що се отнася до сектора на рибарството и аквакултурите, държавната помощ е включена в по-широката обща политика в областта на рибарството (ОПОР)². С Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Европейски

¹ С изключение на ирландски за тази обществена консултация. Предстоящите инструменти за държавна помощ обаче ще бъдат налични и на ирландски език.

² Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22).

фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДР)³, който се прилага от 1 януари 2021 г., бяха въведени нови правила за ОПОР. Накратко, правилата за държавната помощ в сектора на рибарството и аквакултурите като цяло следва да бъдат уеднаквени с правилата за отделните фондове⁴.

Като общо правило държавите членки трябва да уведомяват за всяка държавна помощ, която желаят да предоставят. След като получи такова уведомление, Комисията оценява помощта и след това решава дали може да я разреши. За тази цел Комисията определя политиката си за вземане на решения в насоки. Комисията обаче може да освободи от това изискване за уведомяване видовете мерки за помощ, при които е натрупала достатъчен опит (определени в регламенти за групово освобождаване), или да освободи мерки от обхвата на контрола на ЕС върху държавната помощ, когато сумата е толкова малка, че не няма риск да бъде нарушена конкуренцията (определена в регламентите *de minimis*).

В приложимите в момента насоки за преглед на държавната помощ за сектора на рибарството и аквакултурите⁵ („настоящите насоки“), се определят изискванията и критериите за установяване на помощта в сектора на рибарството и аквакултурите, която Комисията ще разреши, след като бъде уведомена от държавите членки. Настоящите насоки бяха приети през 2015 г. и бяха изменени през 2018 г. Те не включват клауза за изтичане на срока на действие и остават в сила. Комисията обаче може да реши да ги преразгледа или измени по всяко време, ако това е необходимо от съображения, свързани с политиката в областта на конкуренцията, други политики или по други основателни причини.

С Регламент (ЕС) № 1388/2014 на Комисията от 16 декември 2014 г. („Регламент (ЕС) № 1388/2014“)⁶, т.е. действащият регламент за групово освобождаване, приложим в сектора на рибарството и аквакултурите, се определят редица категории помощи, считани за съвместими с вътрешния пазар, които са били системно одобрявани от Комисията и за които вече не се изисква тя да бъде уведомявана предварително. Посоченият регламент се основава на изискванията и критериите, установени в Регламент (ЕС) № 508/2014, за да се определи дали дадена мярка може да бъде групово освободена като опростяване на административните процедури. Регламент (ЕС) № 1388/2014 влезе в сила на 1 януари 2015 г. и неговият срок на действие изтича на 31 декември 2022 г.

³ Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1004 (ОВ L 247, 13.7.2021 г., стр. 1) (Регламент (ЕС) 2021/1139).

⁴ Регламент (ЕС) 2021/1139 и Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 149, 20.5.2014 г., стр. 1) (Регламент (ЕО) № 508/2014).

⁵ ОВ С 217 2.7.2015 г., стр. 1, изменени с ОВ С 422, 22.11.2018 г., стр. 1.

⁶ Регламент (ЕС) № 1388/2014 на Комисията от 16 декември 2014 г. за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 369, 24.12.2014 г., стр. 37), изменен с ОВ L 414, 9.12.2020 г., стр. 15.

И накрая, в Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. (Регламент (ЕС) № 717/2014)⁷, т.е. в действащия регламент за помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите, се определя таванът, под който може да се счита, че член 107, параграф 1 от Договора не се прилага, при условие че помощта отговаря на определени условия. В такъв случай не е необходимо да се подава уведомяване за дадена мярка. Регламент (ЕС) № 717/2014 влезе в сила на 1 юли 2014 г. и след като бе изменен през 2020 г. неговият срок на действие изтича на 31 декември 2022 г.

За целите на преразглеждането на тези инструменти за държавна помощ Комисията събра данни чрез обществена консултация⁸, проведена през 2019 г. Въз основа на резултатите от тази консултация, на други външни данни и на собствения си опит Комисията извърши оценка на настоящите инструменти. Както вече беше обявено в първоначалната оценка на въздействието, публикувана от Комисията през май 2019 г., Комисията ще се консултира с Консултативния комитет относно проектите на инструменти за държавна помощ, за да събере обратна информация от тях. Информацията, събрана чрез обществената консултация и Консултативния комитет, ще бъде включена в оценката на въздействието, на която ще се основава преразглеждането.

В настоящата бележка се прави преглед на основните промени, които Комисията обмисля на този етап от процеса на преразглеждане. Те се отнасят до уеднаквяването на правилата за държавна помощ с ЕФМДРА, което от своя страна е свързано с приоритетите на Комисията, по-специално със Зеления пакт. Секторният преглед ще следва хоризонталните принципи на контрола върху държавните помощи. Като цяло с предложените правила се рационализират и хармонизират специфичните за сектора правила за държавна помощ и освен това се предвижда административно опростяване, което позволява да бъдат освободени групово нови видове помощ.

Текстът на предложените проектоинструменти не е окончателен и ще бъде преразгледан с оглед на обратната информация и данните, получени от настоящата обществена консултация.

2. Промени, предложени в проекторегламента за групово освобождаване

Предлага се към проекторегламента за групово освобождаване да бъдат добавени две нови мерки, към които Комисията може да се възползва от опита си, придобит при разглеждането на случаи не само в сектора на рибарството и аквакултурите, но и в селскостопанския сектор, където са възникнали сходни проблеми. Следните категории помощи следва да бъдат включени в проекторегламента за групово освобождаване: i) помощ за възстановяване на щетите, причинени от неблагоприятни климатични условия, и ii) помощ за компенсиране на щетите, причинени от защитени животни.

Проекторегламентът за групово освобождаване вече не съдържа мярката за помощ за започване на дейност за млади рибари. Въпреки че такава подкрепа остава напълно възможна съгласно правилата на ЕФМДРА, при условия, които са по-благоприятни в сравнение с Регламент (ЕС) №

⁷ ОВ L 190 28.6.2015 г., стр. 45, изменен с ОВ L 414, 9.12.2020 г., стр. 15.

⁸ Обществената консултация за прегледа на инструментите за държавна помощ в сектора на рибарството и аквакултурите беше проведена от 28 юни 2019 г. до 31 октомври 2019 г.: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11543-De-minimis-aid-in-the-fishery-and-aquaculture-sector/public-consultation_en.

508/2014, Комисията счита, че поради потенциалния си ефект да увеличава капацитета в бъдеще тази мярка следва да подлежи на предварителен контрол върху държавната помощ.

С цел уеднаквяване с правилата за държавна помощ, приложими към други икономически сектори, Комисията счита също, че груповото освобождаване от данъци и данъчните облекчения в съответствие с Директива 2003/96/ЕО е уредено най-подходящо по условията, определени в член 44 от Общия регламент за групово освобождаване⁹. Поради това се предлага тази разпоредба да не бъде запазена отделно в регламента за групово освобождаване в областта на рибарството.

3. Промени, предложени в текста на проектонасоките

а) Помощ за компенсиране на щети, причинени от защитени животни

В допълнение към проекторегламента за групово освобождаване, проектонасоките ще позволят също на държавите членки да одобряват помощта за компенсиране на щетите, причинени от защитени животни, когато мерките за помощ не се ползват от груповото освобождаване.

б) Помощ за разходите за предотвратяване, контрол и изкореняване на болести по животните в аквакултурите и срещу заразяване с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза или държава членка

В действащите насоки вече е предвидена възможността да бъде одобрена помощта за разходите за превенция, контрол и изкореняване на болести по животните в аквакултурите. В проектонасоките се предлага да бъдат включени следните разходи, свързани с i) нововъзникващи болести и ii) заразяване с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза или държава членка. Тяхно включване се прави с цел да се даде възможност на държавите членки да се справят със ситуации, които преди това не са били обхванати.

в) Помощ за обновяване на риболовния флот в най-отдалечените региони

Помощта за обновяване на риболовния флот в най-отдалечените региони беше въведена през 2018 г. чрез изменение на действащите насоки. Проектонасоките продължават да предоставят правно основание за оценка на съвместимостта на такива мерки за помощ и да запазват съществуващия вече подход. Последното се основава на необходимостта държавите членки да докажат чрез новия национален доклад, изготвен в съответствие с член 22, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) № 1380/2013, че е налице баланс между риболовния капацитет и възможностите за риболов в сегмента на флота на най-отдалечения регион, към който ще принадлежи новият кораб. Изглежда, че е необходим ограничен набор от изменения, за да се изяснят допълнително изискванията и критериите, както и съответните процедури.

⁹ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Европейската комисия за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1); вж. също обществената консултация до 8.12.2021 г.: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-gber_en.

г) Общи принципи за оценка

Общите принципи за оценка, въведени чрез инициативата за модернизиране на държавната помощ от 2014 г. („МДП“), трябва да бъдат преразгледани с оглед на решението по дело T-356/15 Австрия/Комисия (решението по дело Hinkley Point C). В това решение Съдът даде важно тълкуване на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС. Предложената структурна промяна отразява това тълкуване.

Преразглеждането на общите принципи за оценка е предмет на всеобхватен подход, общ за всички наскоро преразгледани инструменти за държавна помощ. Предложените промени са в съответствие с тези други инструменти за държавна помощ, като същевременно се запазват някои разграничения, които отчитат особеностите на сектора на рибарството и аквакултурите.

4. Промени, предложени в проекта за изменение на регламента *de minimis*

В проекта за изменение на регламента *de minimis* се прави ограничен набор от изменения на действащия режим *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите.

Както е посочено по-горе, понастоящем срокът на действие на Регламент (ЕС) № 717/2014 изтича на 31 декември 2022 г. Поради това се предлага неговият срок на действие да бъде удължен до 31 декември 2027 г. Това удължаване ще бъде съгласувано с продължителността на програмния период, определен с Регламент (ЕС) 2021/1139 за ЕФМДРА, както и с режима *de minimis* в селскостопанския сектор, който също беше удължен до 31 декември 2027 г. чрез Регламент (ЕС) 2019/316 на Комисията от 21 февруари 2019 г.¹⁰.

Максималните кумулативни суми на помощта *de minimis*, която може да бъде отпусната от всяка държава членка, са определени в приложението към Регламент (ЕС) № 717/2014 и се основават на данни от 2011 г. Счита се за целесъобразно да се извърши техническа актуализация на тези максимални кумулативни суми въз основа на по-актуални секторни данни, за да се отрази развитието на сектора. По тази причина максималните кумулативни суми, съдържащи се в приложението към проекта за изменение на регламента *de minimis*, се основават на тригодишния средногодишен оборот от дейностите по улов, преработка и аквакултури във всяка държава членка, получен чрез изключване на най-високите и най-ниските стойности за петгодишен период, т.е. 2014—2018 г.

В проекта за изменение на регламент *de minimis* се пояснява също, че Регламент (ЕС) № 717/2014 няма да обхваща помощта за временно или окончателно преустановяване на риболовни дейности, освен ако това не е изрично предвидено в Регламент (ЕС) 2021/1139.

¹⁰ Регламент (ЕС) 2019/316 на Комисията от 21 февруари 2019 година за изменение на Регламент (ЕС) № 1408/2013 по отношение на прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 51I, 22.2.2019 г., стр. 1.)